

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Kurz Feuersteinova instrumentálního obohacování i očima jeho účastníků

Autorka: Vladana Havlíková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Gabriela Seidlová Málková, Ph.D.

Studijní obor: učitelství pro 1. stupeň

Forma studia: kombinovaná

Diplomová práce Vladany Havlíkové zabývající se kognitivně stimulačním programem Reuvena Feuersteina je dalším příspěvkem k nevelkému počtu malých výzkumů tohoto programu realizovaných u nás. V této diplomové práci máme možnost nahlédnout na instrumentální obohacování (FIE) poněkud jinak, než jak bývá ve statích o něm běžné (tj. nejčastěji z hlediska hodnocení efektivity tohoto programu). Autorka totiž přímo v průběhu dvoutýdenního sebezkušenostního kurzu zaznamenávala názory jeho účastníků na obsah kurzu, práci lektorů, úroveň pracovních materiálů a snažila se zachytit proměny motivace účastníků pracovat s tímto programem po skončení kurzu. Kromě toho bylo jejím cílem také zmapovat skupinu frekventantů z hlediska zastoupených profesí, délky praxe, pohlaví a věku. Tato formální charakteristika skupiny není, jak sama autorka uvádí (s. 66), pro výsledky diplomové práce stěžejní, zakládá ale důležitá data pro další sledování proměn profesní struktury frekventantů kurzů instrumentálního obohacování v ČR. Práce V. Havlíkové je přínosná jako první sonda do průběhu výcvikových kurzů ve Feuersteinově metodě u nás.

Text je rozdělen na teoretickou a praktickou část, kdy čtenář je nejprve seznamován se základními tezemi Feuersteinova díla a podobou výcviku. Praktická část je pak věnována analýzám dotazníkového šetření. Na tomto místě musím ocenit, že teoretická a praktická část jsou obsahově vzájemně provázené. Základní pojmy Feuersteinovy teorie, které autorka vysvětluje, jsou prezentovány s odkazy na reakce účastníků kurzu, ty jsou následně blíže rozebírané v praktické části. Celý text má logicky vystavenou strukturu, je psán odborně, se správným uváděním citací a bibliografických údajů.

Vedle těchto nesporných kvalit předkládané práce mám však i několik výhrad. Týkají se výzkumné části. Aby autorka získala odpovědi na formulované výzkumné otázky (s. 10, s. 66 – jak účastníci hodnotí obsah kurzu, práci lektorů, pracovní materiály, jakým způsobem se proměňuje jejich motivace) použila celkem šest dotazníků obsahujících v převážné většině otevřené otázky. Vzhledem k počtu dotazníků je získané množství dat dosti rozsáhlé a na mnoha místech následných analýz je místy obtížné orientovat se, o otázku z jakého dotazníku se jedná a o který den kurzu přesně jde. Pomohlo by lepší kódování dotazníků i otázek a jejich uvádění u jednotlivých podkapitolek.

Dále se domnívám (a toto považuji to za hlavní problém práce), že výzkumné analýzy trpí nedostatkem **kvalitativního rozboru získaných výpovědí**. Za mnohé uvedu jako příklad opakující se otázky „*Jak hodnotíte výkon lektora?, Čím vás zaujal?, Co bylo naopak problematické, nesrozumitelné?*“. Očekávala bych kategorizaci témat, čeho se výpovědi týkaly, což by bylo pro výsledky práce jistě velmi cenné. Autorka však vždy poskytuje pouze několik málo ukázek konkrétních výroků a pak se především věnuje procentuálnímu vyčíslení, kolik odpovědí bylo pozitivních a kolik negativních. Ani v následných stručných komentářích těchto číselných výsledků utříděných do mnoha tabulek se obsahovému zhodnocení dat bohužel příliš nevěnuje. Problematický mi navíc v některých případech přijde i způsob vyhodnocení dotazníků a přiřazování výroků k určitému stupni pětibodové škály. Nenalezneme totiž vysvětlení poněkud nelogického třídění, kdy např. výpověď, že největším přínosem určitého dne kurzu byla *diskuze s kolegy a jejich dotazy*, je hodnocena stupněm 1 (a tedy řazena k negativním odpovědím), a výpověď, že největším přínosem dne byly *osobnostní zkušenosti lektorky*, je hodnocena stupněm 4 a tím je přiřazena k odpovědím pozitivním (viz. s. 114-115).

Pro obhajobu bych doporučovala zaměřit se na kvalitativní obsah získaných dotazníkových dat a bez ohledu na rozdělení na odpovědi negativní a pozitivní, stručně shrnout hlavní témata, která se v odpovědích na stěžejní dotazníkové otázky vyskytla. Například co účastníci hodnotili na práci lektorů mimořádně kladně a co by navrhovali zlepšit; co z přínosů kurzu bylo zmiňováno jako nejvýznamnější; jak účastníci nahlíželi na možnost využití instrumentů FIE; jaké byly sledované proměny jejich motivace atd.

Závěr: práci doporučuji k obhajobě, vzhledem k diskutabilnímu výzkumné části ji hodnotím klasifikačním stupněm dobře.

Mgr. Ludmila Lipská, Ph.D.